

**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

**Βρυξέλλες, 15 Νοεμβρίου 2010 (23.11)
(OR. en)**

16156/10

LIMITE

**DROIPEN 130
MIGR 115
CODEC 1248**

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

της : Προεδρίας

προς : την ΕΜΑ

αριθ. προηγ. εγγρ.: 157575/10 DROIPEN 117 MIGR 110 CODEC 1142

Θέμα : Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και για την προστασία των θυμάτων, με την οποία καταργείται η απόφαση-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ
- Ολοκλήρωση του σχεδίου κειμένου για την επίτευξη συμφωνία σε πρώτη ανάγνωση

Πέραν της υποβολής από την Επιτροπή της ως άνω πρότασης τον Μάρτιο του 2010 και τη γενική προσέγγιση στην οποία κατέληξε το Συμβούλιο (ΔΕΥ) στις 4 Ιουνίου 2010, οι Επιτροπές LIBE/FEMM του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ενέκριναν σχέδια τροπολογιών της πρωτοβουλίας αυτής στη διάρκεια ψηφοφορίας προσανατολισμού που διεξήχθη στις 2 Σεπτεμβρίου 2010.

Εν συνεχεία, η Προεδρία, ενεργώντας εξ ονόματος του Συμβουλίου προέβη σε διαπραγματεύσεις με αντιπροσώπους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας επί του κειμένου σε πρώτη ανάγνωση.

Στις 14 Σεπτεμβρίου, 5 Οκτωβρίου και 27 Οκτωβρίου διεξήχθησαν αντιστοίχως τρεις τριμερείς διάλογοι. Τους τριμερείς διαλόγους προετοίμασε στο επίπεδο του Συμβουλίου η Ομάδα «Ουσιαστικό Ποινικό Δίκαιο» (DROIPEN) βάσει πίνακα που κατέθεσε η Προεδρία στον οποίον συγκρίνονται οι θέσεις των θεσμικών οργάνων και υποβάλλονται συμβιβαστικές προτάσεις.

Στις 11 Νοεμβρίου διεξήχθη και τέταρτος τριμερής διάλογος. Τη θέση του Συμβουλίου προετοίμασαν οι Σύμβουλοι ΔΕΥ και εξετάστηκε κατά τη συνεδρίαση της EMA στις 3 Νοεμβρίου 2010.

Στο παράρτημα επισυνάπτεται ενοποιημένη μορφή του κειμένου που κατέθεσε η Προεδρία. Τα υπογραμμισμένα μέρη υποδεικνύουν τις αλλαγές σε σύγκριση με τη γενική προσέγγιση του Συμβουλίου της 4ης Ιουνίου 2010. Τα υπογραμμισμένα μέρη με έντονους χαρακτήρες υποδεικνύουν τις πρόσφατες αλλαγές του κειμένου.

Το επισυναπτόμενο στο παράρτημα κείμενο υποβάλλεται στην EMA ως δέσμη προς εξεύρεση τελικής συμβιβαστικής λύσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Υπενθυμίζεται ότι η σχετική ψηφοφορία στην επιτροπή LIBE/FEMM είναι προγραμματισμένη για τις 29-30 Νοεμβρίου 2010.

Η Προεδρία εκτιμά ότι είναι πιθανή η συμφωνία σε πρώτη ανάγνωση, θα πρέπει δε να βασιστεί σε δύο στοιχεία.

1. Διατήρηση της θέσης του Συμβουλίου ως προς σημαντικά ζητήματα του ουσιαστικού ποινικού δικαίου

Όπως συζητήθηκε προηγουμένως στην EMA, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εμμένει εξ' αρχής σε τέσσερα ζητήματα τα οποία θεωρεί ως ιδιαίτερα σημαντικά γι' αυτό:

- **Το επίπεδο των κυρώσεων** (άρθρο 4): το Κοινοβούλιο επιμένει σε επίπεδα 6 και 12 ετών, ενώ το Συμβούλιο δεν μπορεί να αποδεχθεί επίπεδα που υπερβαίνουν τα 5 και 10 έτη,
- **Την εξωεδαφική δικαιοδοσία** (άρθρο 9): το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επιμένει στη σύσταση δικαιοδοσίας για αδικήματα που διαπράττουν οι συνήθως διαμένοντες, ενώ η EMA ανέφερε σαφώς ότι η επέκταση αυτή δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή και ότι δεν υπάρχουν περιθώρια ελιγμών,
- **Την ποινικοποίηση όσων κάνουν χρήση των υπηρεσιών εμπορίας ανθρώπων** (άρθρο 15, παράγραφος 4)) την οποία ζητεί το Κοινοβούλιο, αλλά αντιτίθεται σθεναρά η πλειοψηφία των αντιπροσωπιών,
- **Ο Συντονιστής Δράσης κατά της Εμπορίας**

Τα ζητήματα αυτά είναι κρίσιμα διότι συνδέονται με τις θεμελιώδεις αρχές του ποινικού δικαίου ή θίγουν θεσμικά ζητήματα. Από τις συζητήσεις στο Συμβούλιο φάνηκε ότι τα πρώτα τρία ζητήματα αποτελούν τη βασική πηγή προβληματισμού των αντιπροσωπιών όσον αφορά τις διαπραγματεύσεις με το Κοινοβούλιο, μεταξύ των οποίων και η μελλοντική σύσταση μέσων στον τομέα αυτόν. Η Προεδρία, σε συνέχεια της εντολής που της ανέθεσαν τα επιμέρους όργανα του Συμβουλίου, διατήρησε αναλλοίωτη τη θέση του Συμβουλίου ως προς τα τρία πρώτα σημεία τα οποία σύντομα κατέστησαν τη διαπραγμάτευση ιδιαίτερα δύσκολη.

Κατά τον τελευταίο τριμερή διάλογο που διεξήχθη στις 11 Νοεμβρίου 2010, το Κοινοβούλιο κατέστησε σαφές με έμφαση ότι συμφωνία ως προς την πράξη αυτή χωρίς την επίδειξη ευελιξίας εκ μέρους του Συμβουλίου στα ζητήματα αυτά θα είναι πολύ δύσκολη να επιτευχθεί. Το Κοινοβούλιο ωστόσο είναι διατεθειμένο να επιχειρήσει την επίτευξη κατάλληλης ισορροπίας στο πλαίσιο μιας συνολικής δέσμης.

2. Επίτευξη συμβιβαστικής λύσης ως προς το Συντονιστή Δράσης κατά της Εμπορίας

Με το πρόγραμμα της Στοκχόλμης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καλεί «το Συμβούλιο να εξετάσει τη δυνατότητα καθιέρωσης Συντονιστή Δράσης κατά της Εμπορίας σε επίπεδο ΕΕ και, εφόσον το αποφασίσει, να καθορίσει τους λεπτομερείς κανόνες ανάθεσης καθηκόντων κατά τρόπον ώστε να καταστεί δυνατόν να χρησιμοποιηθούν όλες οι αρμοδιότητες της Ένωσης με τον βέλτιστο τρόπο, προκειμένου να διαμορφωθεί ορθά συντονισμένη και ενοποιημένη πολιτική κατά της εμπορίας σε επίπεδο ΕΕ». Η Επιτροπή έχει ήδη δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την πλήρωση υψηλού επιπέδου θέσης πενταετούς θητείας για Συντονιστή Δράσης κατά της Εμπορίας (ΣΔΕ) στη ΓΔ Εσωτερικών. Η διαδικασία επιλογής θα ολοκληρωθεί σε λίγες εβδομάδες.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η πρωτοβουλία της Επιτροπής δεν επαρκεί για να διασφαλιστεί η καθιέρωση ενός ΣΔΕ σε μόνιμη βάση. Ως εκ τούτου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επιμένει στη δημιουργία νομικής βάσης για το ΣΔΕ με ειδικό άρθρο στην παρούσα οδηγία, και απέρριψε τις απόπειρες της Προεδρίας να περιοριστούν οι αναφορές στον ΣΔΕ στις παραγράφους του αιτιολογικού.

Είναι προφανές ότι ο μόνος τρόπος για την επίτευξη συμφωνίας ως προς την παρούσα οδηγία, βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα, ειδικότερα δε χωρίς να απαιτηθεί να αλλάξει η θέση του Συμβουλίου ως προς τα τρία προαναφερόμενα ζητήματα, συνεπάγεται για το Συμβούλιο και την Επιτροπή να ακολουθήσουν την κατεύθυνση του Κοινοβουλίου, σε κάποιο βαθμό, ως προς το βασικό ζήτημα του ΣΔΕ.

Τόσο το Συμβούλιο όσο και η Επιτροπή επιμένουν στο γεγονός ότι η οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη και συνεπώς δεν αποτελεί την κατάλληλη πράξη για τη ρύθμιση ζητημάτων που αφορούν το ΣΔΕ. Η Προεδρία εκτιμά ότι η θέση αυτή πρέπει να διατηρηθεί και να αποτελέσει την αδιαπραγμάτευτη θέση του Συμβουλίου.

Πάντως, η Προεδρία εκτιμά επίσης ότι υπάρχουν κάποια περιθώρια ελιγμών για την επίτευξη συμβιβαστικής λύσης που θα διασφαλίζει επαρκή προβολή για τον ΣΔΕ στο διατακτικό της πράξης, χωρίς ωστόσο η παρούσα οδηγία να μετατρέπεται σε νομική βάση για τον ΣΔΕ.

Η Προεδρία προτείνει να προσθέσει το ακόλουθως διατυπωμένο άρθρο 16α :

«Άρθρο 16α

Συντονισμός της προσέγγισης της ΕΕ όσον αφορά την εμπορία ανθρώπων

Για τη διευκόλυνση της συντονισμένης και ενοποιημένης προσέγγισης της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά της εμπορίας ανθρώπων, τα κράτη μέλη διευκολύνουν τα καθήκοντα του Συντονιστή Δράσης κατά της Εμπορίας (ΣΔΕ). Ειδικότερα τα κράτη μέλη θα διαβιβάζουν στον ΣΔΕ συναφείς πληροφορίες, μεταξύ των οποίων και πληροφορίες που παραπέμπουν στο άρθρο 16, ώστε να ο ΣΔΕ να έχει τη δυνατότητα [ανά διετία] [σε τακτική βάση] να υποβάλει εκθέσεις προόδου ως προς την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.»

Στο παράρτημα τονίζονται και άλλες αλλαγές που προτείνει η Προεδρία μετά τον τελευταίο τριμερή διάλογο. Η Προεδρία εκτιμά ότι οι εν λόγω αλλαγές είναι ασήμαντες σε σύγκριση με τα ζητήματα που αναπτύσσονται ανωτέρω, επιμένει ωστόσο στο γεγονός ότι απαρτίζουν μέρος της συνολικής δέσμης.

Η Προεδρία πιστεύει ότι η ευελιξία που έχει επιδείξει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ως προς τα κύρια θέματα του ουσιαστικού ποινικού δικαίου για την επίτευξη συμφωνίας σε πρώτη ανάγνωση αποτελεί μια ευκαιρία που δεν πρέπει να περάσει ανεκμετάλλευτη.

Βάσει των ανωτέρω, καλείται η ΕΜΑ να αποδεχθεί τη συμβιβαστική συνολική δέσμη που επισυνάπτεται στο παράρτημα.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και για την προστασία των θυμάτων, με την οποία καταργείται η απόφαση - πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,
Έχοντας υπόψη: τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 82 παράγραφος 2 και το άρθρο 83 παράγραφος 1,

την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ,

τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών ,

αφού διαβίβασαν το σχέδιο νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η εμπορία ανθρώπων συνιστά σοβαρό έγκλημα, το οποίο διαπράττεται συχνά στο πλαίσιο του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και κατάφωρη παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ρητά απαγορευόμενη από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (...) Η πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων αποτελεί προτεραιότητα για την ΕΕ και τα κράτη μέλη.
- (1α) Η παρούσα οδηγία αποτελεί μέρος παγκόσμιας δράσης κατά της εμπορίας ανθρώπων η οποία περικλείει δράσεις στις οποίες συμμετέχουν τρίτες χώρες όπως αναφέρεται στο «Έγγραφο δράσης για την ενίσχυση της εξωτερικής ενωσιακής διάστασης όσον αφορά τη δράση για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, προς μια οικουμενική δράση της ΕΕ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων». Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να αναληφθούν δράσεις σε χώρες προέλευσης και μεταφοράς θυμάτων που δεν είναι μέλη της ΕΕ, για την αύξηση της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης, τη βελτίωση της ευάλωτης κατάστασης, την παροχή στήριξης και συνδρομής στα θύματα, την καταπολέμηση των βασικών αιτίων της εμπορίας ανθρώπων, και τη στήριξη των χωρών ώστε να εκπονήσουν κατάλληλη νομοθεσία για την πάταξη του φαινομένου αυτού.
- (1β) Στην παρούσα οδηγία αναγνωρίζονται οι ιδιαιτερότητες ανά φύλο του φαινομένου της εμπορίας και ότι συχνά η εμπορία γυναικών και ανδρών διεξάγεται για διαφορετικούς σκοπούς. Για το λόγο αυτό, η συνδρομή και τα μέτρα στήριξης θα πρέπει, όπου είναι δυνατόν, να εστιάζονται ανά φύλο. Οι παράγοντες «άπωσης» και «έλξης» μπορεί να διαφέρουν αναλόγως των οικείων τομέων, όπως η εμπορία ανθρώπων για τη βιομηχανία του σεξ ή για εκμετάλλευση εργασίας, παραδείγματος χάριν, σε κατασκευαστικές εργασίες, το γεωργικό τομέα ή για οικιακή εργασία.
- (2) Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναλάβει δέσμευση όσον αφορά την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και την προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων της εμπορίας. Για τον σκοπό αυτό, εκδόθηκε η απόφαση-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 2002, για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και σχέδιο της ΕΕ για βέλτιστες πρακτικές, πρότυπα και διαδικασίες για την καταπολέμηση και την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων (2005/C 311/01). (...) Εξάλλου, στο πρόγραμμα της Στοκχόλμης που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, δίδεται σαφής προτεραιότητα στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Θα πρέπει να μελετηθεί η εφαρμογή άλλων μέτρων, όπως η στήριξη για την ανάπτυξη γενικών κοινών δεικτών της ΕΕ για την αναγνώριση των θυμάτων εμπορίας, μέσω ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων, και ειδικότερα των κρατικών και ιδιωτικών κοινωνικών υπηρεσιών.

- (2α) Οι αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών θα εξακολουθήσουν να συνεργάζονται για τη βελτίωση της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων. Ως προς αυτό, είναι σημαντική η στενή διασυννοριακή συνεργασία, μεταξύ των οποίων και η ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών, καθώς και ο συνεχής ανοικτός διάλογος μεταξύ των αστυνομικών, δικαστικών και οικονομικών αρχών των κρατών μελών. Ο συντονισμός των ερευνών και οι διώξεις των υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων θα πρέπει να διευκολύνονται με την ενισχυμένη συνεργασία με την Ευρωπόλ και την Eurojust, τη σύσταση κοινών ομάδων έρευνας καθώς και με την εφαρμογή της απόφασης πλαισίου 2009/948/ΔΕΥ του Συμβουλίου για την πρόληψη και τον διακανονισμό συγκρούσεων δικαιοδοσίας σε ποινικές υποθέσεις.
- (2β) Τα κράτη μέλη πρέπει να ενθαρρύνουν τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και να συνεργάζονται με αυτές, περιλαμβανομένων και των σχετικών αναγνωρισμένων και ενεργών μη κυβερνητικών οργανώσεων που συνεργάζονται με θύματα εμπορίας, ειδικότερα στο πλαίσιο πρωτοβουλιών για τη διαμόρφωση πολιτικών, εκστρατειών για τη βελτίωση της πληροφόρησης και της ευαισθητοποίησης, ερευνητικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων, κατάρτισης τόσο στην παρακολούθηση όσο και στην αξιολόγηση των επιπτώσεων των μέτρων για την καταπολέμηση της εμπορίας.
- (3) Η παρούσα οδηγία υιοθετεί ολοκληρωμένη, ολιστική προσέγγιση, καθώς και υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όσον αφορά την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και κατά την εφαρμογή της, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η οδηγία 2004/81/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 σχετικά με τον τίτλο παραμονής που χορηγείται στους υπηκόους τρίτων χωρών που είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων ή συνέργειας στη λαθρομετανάστευση, οι οποίοι συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές, και η οδηγία 2009/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2009 σχετικά με την επιβολή ελάχιστων προτύπων όσον αφορά τις κυρώσεις στους εργοδότες που απασχολούν παράνομα διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών προβλέπει την επιβολή κυρώσεων στους εργοδότες που απασχολούν παράνομα διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών. Βασικοί στόχοι της παρούσας οδηγίας είναι η πιο σθεναρή πρόληψη, η δίωξη και η προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων. Η παρούσα οδηγία επεξηγεί επίσης τα πλαίσια στα οποία παρουσιάζονται οι διάφορες μορφές εμπορίας και στοχεύει στη διασφάλιση των πλέον αποτελεσματικών μέτρων αντιμετώπισης της κάθε μορφής της.
- (3α)** Τα παιδιά είναι πιο ευάλωτα και συνεπώς κινδυνεύουν περισσότερο να πέσουν θύματα εμπορίας ανθρώπων. Όλες οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να εφαρμόζονται με γνώμονα το ύψιστο συμφέρον του παιδιού, σύμφωνα με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού.

- (4) Το πρωτόκολλο των Ηνωμένων Εθνών του 2000 για την πρόληψη, καταστολή και δίωξη της εμπορίας προσώπων, ιδίως γυναικών και παιδιών, το οποίο συμπληρώνει τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διακρατικού οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και η σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης του 2005 για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων αποτελούν καθοριστικής σημασίας στάδια στη διαδικασία ενίσχυσης της διεθνούς συνεργασίας κατά της εμπορίας ανθρώπων. Σημειώνεται ότι η σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης περιέχει έναν μηχανισμό αξιολόγησης που αποτελείται από την Ομάδα εμπειρογνομόνων για τη δράση κατά της εμπορίας ανθρώπων (GRETA) και την επιτροπή των συμβαλλομένων Μερών. (...) Προς αποφυγή περιττών προσπαθειών, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί ο συντονισμός μεταξύ διεθνών οργανισμών με αρμοδιότητες όσον αφορά τις δράσεις καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων.
- (4α) Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται με την επιφύλαξη της αρχής της μη επαναπροώθησης σύμφωνα με τη Σύμβαση για το καθεστώς των προσφύγων της 28ης Ιουλίου 1951 (Σύμβαση της Γενεύης) και σύμφωνα με το άρθρο 4 και το άρθρο 19, παράγραφος 2 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (5) Για να αντιμετωπιστούν πρόσφατες εξελίξεις του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων, η παρούσα οδηγία υιοθετεί μια ευρύτερη αντίληψη ως προς το τι πρέπει να θεωρείται εμπορία ανθρώπων σε σχέση με την έννοια που λαμβάνεται υπόψη στην απόφαση-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ, και συνεπώς περιλαμβάνει πρόσθετες μορφές εκμετάλλευσης. Στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας, η καταναγκαστική επαιτεία θα πρέπει να νοείται ως μορφή καταναγκαστικής εργασίας ή υπηρεσίας όπως ορίζονται στη σύμβαση ILO αριθ. 29 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας της 29ης Ιουνίου 1930 για καταναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία. Ως εκ τούτου, η εκμετάλλευση της επαιτείας, συμπεριλαμβανομένης της χρησιμοποίησης εξαρτωμένου ατόμου που είναι θύμα εμπορίας για σκοπούς επαιτείας (...), εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ορισμού της εμπορίας ανθρώπων μόνο εφόσον συντρέχουν όλα τα στοιχεία καταναγκαστικής εργασίας ή υπηρεσιών. Υπό το πρίσμα της σχετικής νομολογίας, το κύρος της ενδεχόμενης συναίνεσης για την εκτέλεση αυτής της υπηρεσίας θα πρέπει να αξιολογείται κατά περίπτωση. Εντούτοις, στις περιπτώσεις που ενέχεται παιδί, η ενδεχόμενη συναίνεση δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να θεωρείται έγκυρη. Ο όρος «εκμετάλλευση εγκληματικών δραστηριοτήτων» θα πρέπει να νοείται ως εκμετάλλευση προσώπου για τη διάπραξη, μεταξύ άλλων, μικροκλοπών, κλοπών σε καταστήματα, λαθρεμπορίου ναρκωτικών και άλλων παρόμοιων δραστηριοτήτων που υπόκεινται σε κυρώσεις και ενέχουν οικονομικά οφέλη. Ο ορισμός καλύπτει επίσης την εμπορία ανθρώπων με σκοπό την αφαίρεση οργάνων, που συνιστά σοβαρή παραβίαση της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και της σωματικής ακεραιότητας καθώς και άλλες συμπεριφορές (...) όπως παραδείγματος χάριν περιπτώσεις παράνομων υιοθεσιών ή καταναγκαστικών γάμων εφόσον συνιστούν αντικειμενική υπόσταση εμπορίας ανθρώπων.

- (6) Η αυστηρότητα των κυρώσεων στην παρούσα οδηγία αντικατοπτρίζει την όλο και μεγαλύτερη ανησυχία στα κράτη μέλη σχετικά με την ανάπτυξη του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων. Για τον λόγο αυτό η παρούσα οδηγία χρησιμοποιεί ως βάση τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 24ης/25ης Απριλίου 2002 όσον αφορά την προσέγγιση των ποινών, επίπεδα 3 και 4. Όταν το αδίκημα διαπράττεται υπό ορισμένες περιστάσεις, για παράδειγμα σε βάρος ιδιαίτερα ευάλωτου θύματος, η ποινή θα πρέπει να είναι αυστηρότερη. Στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας, μεταξύ των ιδιαίτερα ευάλωτων προσώπων θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται τουλάχιστον όλα τα παιδιά. Άλλοι παράγοντες που μπορούν να ληφθούν υπόψη κατά την αξιολόγηση του ευάλωτου χαρακτήρα των θυμάτων είναι, παραδείγματος χάριν, το φύλο, η εγκυμοσύνη, οι συνθήκες υγείας και η αναπηρία. Όταν το αδίκημα είναι ιδιαίζοντως σοβαρό, για παράδειγμα όταν τίθεται σε κίνδυνο η ζωή του θύματος ή όταν έχει χρησιμοποιηθεί σοβαρή βία όπως βασανιστήρια, καταναγκαστική χρήση ναρκωτικών/φαρμάκων, βιασμός ή άλλες σοβαρές μορφές ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας ή έχει προκληθεί με άλλο τρόπο σοβαρή βλάβη στο θύμα, αυτό θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται σε ιδιαίτερα αυστηρές ποινές. Όταν στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας γίνεται αναφορά σε παράδοση, η αναφορά ερμηνεύεται σύμφωνα με την απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002 για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών. Στο πλαίσιο της εκτέλεσης της ποινής, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η σοβαρότητα του διαπραχθέντος αδικήματος.
- (6α) Κατά την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων θα πρέπει να εφαρμόζονται οι υφιστάμενες πράξεις για την κατάσχεση και τη δήμευση των προϊόντων του εγκλήματος, όπως η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διακρατικού Οργανωμένου Εγκλήματος και τα πρωτόκολλά της, η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1990 σχετικά με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, την εξακρίβωση, την κατάσχεση και τη δήμευση των προϊόντων του εγκλήματος, η Απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου 2001/500/ΔΕΥ της 26ης Ιουνίου 2001, για το ξέπλυμα χρήματος, τον προσδιορισμό, τον εντοπισμό, τη δέσμευση, την κατάσχεση και τη δήμευση των οργάνων και των προϊόντων του εγκλήματος, η Απόφαση-πλαίσιο 2005/212/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Φεβρουαρίου 2005, σχετικά με τη δήμευση των προϊόντων, οργάνων και περιουσιακών στοιχείων του εγκλήματος. Θα πρέπει να **ενθαρρύνεται** η χρήση των κατασχεθέντων και δημευθέντων οργάνων και προϊόντων των εγκλημάτων που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία για τη στήριξη της συνδρομής προς τα θύματα και της προστασίας τους, περιλαμβανομένης και της αποζημίωσης των θυμάτων και για διασυννοριακές δραστηριότητες επιβολής του νόμου της ΕΕ για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων.

- (7) Τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων θα πρέπει, σύμφωνα με τις βασικές αρχές των νομικών συστημάτων των σχετικών κρατών μελών, να προστατεύονται από τη δίωξη ή την επιβολή κυρώσεων για εγκληματικές δραστηριότητες, όπως π.χ. χρήση πλαστών εγγράφων ή αδικήματα που προβλέπονται στη νομοθεσία περί πορνείας ή μετανάστευσης, τις οποίες έχουν υποχρεωθεί να διαπράξουν ως άμεση συνέπεια της κατάστασής τους ως θυμάτων εμπορίας ανθρώπων. Σκοπός αυτής της προστασίας είναι να διασφαλιστούν τα ανθρώπινα δικαιώματα των θυμάτων, να αποφευχθεί περαιτέρω θυματοποίηση και παράλληλα να ενθαρρυνθούν τα θύματα να προσέλθουν ως μάρτυρες στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών κατά των δραστών. Η διασφάλιση αυτή δεν αποκλείει την δίωξη ή την επιβολή ποινής για αδικήματα που διαπράττει ή στα οποία συμμετέχει ένα πρόσωπο εκ προθέσεως.
- (8) Για να εξασφαλιστεί η επιτυχής διερεύνηση και δίωξη αδικημάτων σχετικών με την εμπορία ανθρώπων, η έναρξή τους δεν θα πρέπει να εξαρτάται, κατ'αρχήν, από την κατάθεση μήνυσης ή έγκλησης εκ μέρους των θυμάτων. Όταν τούτο επιβάλλεται από το (...) χαρακτήρα του αδικήματος, η δίωξη πρέπει να επιτρέπεται για ικανό χρονικό διάστημα μετά την ενηλικίωση του θύματος. Η διάρκεια του ικανού χρονικού διαστήματος θα πρέπει να καθορίζεται σύμφωνα με το αντίστοιχο εθνικό δίκαιο. Οι υπάλληλοι των υπηρεσιών επιβολής του νόμου και δίωξης θα πρέπει να έχουν τύχει επαρκούς επιμόρφωσης, επίσης με σκοπό την ενίσχυση της εφαρμογής του διεθνούς δικαίου και της δικαστικής συνεργασίας. Όσοι είναι υπεύθυνοι για τη διερεύνηση και την άσκηση διώξεων στην περίπτωση αυτού του τύπου αδικημάτων θα πρέπει να έχουν επίσης πρόσβαση σε εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τη διερεύνηση του οργανωμένου εγκλήματος ή άλλων σοβαρών ποινικών αδικημάτων· τούτο μπορεί να περιλαμβάνει παρακολούθηση των επικοινωνιών, κεκαλυμμένη παρακολούθηση συμπεριλαμβανόμενης και της ηλεκτρονικής παρακολούθησης, παρακολούθηση τραπεζικών λογαριασμών και άλλες οικονομικής φύσεως έρευνες.
- (9) Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική δίωξη διεθνών σπειρών το κέντρο δράσης των οποίων τοποθετείται σε κράτος μέλος και οι οποίες διαπράττουν αδικήματα εμπορίας ανθρώπων σε τρίτες χώρες, θα πρέπει να θεμελιωθεί διεθνής δικαιοδοσία για το αδίκημα της εμπορίας ανθρώπων στις περιπτώσεις που ο δράστης είναι υπήκοος του εν λόγω κράτους μέλους και το αδίκημα διαπράττεται εκτός του εδάφους του εν λόγω κράτους μέλους. Ομοίως, μπορεί να θεμελιωθεί δικαιοδοσία στις περιπτώσεις που ο δράστης είναι συνήθως διαμένων, το θύμα είναι υπήκοος κράτους μέλους ή συνήθως διαμένων σε αυτό, ή όταν το αδίκημα διαπράττεται για λογαριασμό νομικού προσώπου εγκαταστημένου στο έδαφος κράτους μέλους και το αδίκημα διαπράττεται εκτός του εδάφους του εν λόγω κράτους μέλους.

- (10) Ενώ η οδηγία 2004/81/EK της 29ης Απριλίου 2004 σχετικά με τον τίτλο παραμονής που χορηγείται στους υπηκόους τρίτων χωρών θύματα εμπορίας ανθρώπων ή συνέργειας στη λαθρομετανάστευση, οι οποίοι συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές προβλέπει την έκδοση τίτλου παραμονής για τα θύματα εμπορίας ανθρώπων που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών, και η οδηγία 2004/38/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών ρυθμίζει την άσκηση από τους πολίτες της Ένωσης και τα μέλη των οικογενειών τους του δικαιώματος να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας από την απέλαση, η παρούσα οδηγία θεσπίζει ειδικά προστατευτικά μέτρα για κάθε θύμα εμπορίας ανθρώπων. Κατά συνέπεια, η παρούσα οδηγία δεν ασχολείται με τους όρους παραμονής τους στην επικράτεια των κρατών μελών.
- (11) Τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων θα πρέπει να είναι σε θέση να απολαύουν κατά τρόπο αποτελεσματικό των δικαιωμάτων τους. Ως εκ τούτου, στα θύματα θα πρέπει να εξασφαλίζεται η παροχή συνδρομής και στήριξης πριν, κατά τη διάρκεια και για ικανό χρονικό διάστημα μετά τις ποινικές διαδικασίες. Θα πρέπει να προβλέπονται πόροι από τα κράτη μέλη για τη στήριξη της συνδρομής προς τα θύματα και της προστασίας τους. Στην παρεχόμενη συνδρομή και στήριξη θα πρέπει να περιλαμβάνεται μια ελάχιστη σειρά μέτρων αναγκαιών ώστε τα θύματα να μπορέσουν να συνέλθουν και να απαλλαγούν από τους διακινητές τους. Η πρακτική εφαρμογή αυτών των μέτρων θα πρέπει, με βάση την κατά περίπτωση αξιολόγηση που γίνεται σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες, να λαμβάνει υπόψη την κατάσταση, το πολιτιστικό πλαίσιο και τις ανάγκες του ενδιαφερόμενου προσώπου. Η συνδρομή και στήριξη πρέπει να παρέχεται αμέσως μόλις υπάρξει εύλογη ένδειξη ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο είναι θύμα εμπορίας ανθρώπων και ανεξάρτητα από την προθυμία του να προσέλθει ως μάρτυρας. Στις περιπτώσεις που το θύμα δεν διαμένει νόμιμα στο κράτος μέλος, η συνδρομή και η στήριξη θα πρέπει να παρέχονται άνευ όρων τουλάχιστον κατά τη διάρκεια της προθεσμίας περίσκεψης. Αν μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας ταυτοποίησης ή την λήξη της προθεσμίας περίσκεψης το πρόσωπο δεν θεωρείται ως επιλέξιμο για άδεια διαμονής ή κατ' άλλον τρόπο δεν διαθέτει νόμιμη κατοικία στην χώρα, ή αν τα θύματα έχουν εγκαταλείψει το έδαφος του κράτους μέλους, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν έχει την υποχρέωση να συνεχίσει την παροχή συνδρομής και στήριξης στο πρόσωπο αυτό δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Κατά περίπτωση, η παροχή συνδρομής και στήριξης θα πρέπει να συνεχιστεί για ικανό χρονικό διάστημα μετά την ολοκλήρωση των ποινικών διαδικασιών, για παράδειγμα αν συνεχίζεται η ιατρική περίθαλψη λόγω σοβαρής σωματικής ή ψυχολογικής βλάβης οφειλόμενης στο αδίκημα ή αν κινδυνεύει η ασφάλεια του θύματος λόγω των καταθέσεων του στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.

- (12) Η απόφαση-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2001 σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες καθορίζει σειρά δικαιωμάτων των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες, μεταξύ των οποίων το δικαίωμα προστασίας και αποζημίωσης. Επιπλέον, τα θύματα εμπορίας ανθρώπων θα πρέπει να έχουν πρόσβαση χωρίς καθυστερήσεις σε νομικές συμβουλές και, ανάλογα με τον ρόλο των θυμάτων στην οικεία δικαιοσύνη, νομική εκπροσώπηση, μεταξύ άλλων και για την απαίτηση αποζημίωσης. Η εν λόγω νομική συνδρομή θα μπορεί επίσης να παρέχεται από τις αρμόδιες αρχές με σκοπό την απαίτηση αποζημίωσης από το κράτος. Σκοπός της παροχής νομικών συμβουλών είναι η ενημέρωση των θυμάτων και η παροχή συμβουλών σε αυτά ως προς τις διάφορες δυνατότητές που τους παρέχονται. Η νομική εκπροσώπηση θα πρέπει να παρέχεται από πρόσωπα που έχουν δεχθεί την κατάλληλη νομική κατάρτιση, χωρίς απαραίτητως να είναι δικηγόροι. Οι νομικές συμβουλές και, ανάλογα με τον ρόλο των θυμάτων στην οικεία δικαιοσύνη, η νομική εκπροσώπηση πρέπει να παρέχονται δωρεάν τουλάχιστον όταν το θύμα δεν έχει επαρκείς οικονομικούς πόρους κατά τρόπο σύμφωνο με τις εσωτερικές διαδικασίες των κρατών μελών. Δεδομένου ότι θύματα παιδικής ηλικίας δεν είναι πιθανόν να διαθέτουν τέτοιους πόρους, η παροχή νομικών συμβουλών και νομικής αντιπροσώπευσης θα τους παρέχεται στην πράξη (...) δωρεάν. Επιπλέον, με βάση την ατομική αξιολόγηση κινδύνου που διεξάγεται σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες, τα θύματα θα πρέπει να προστατεύονται από αντίποινα, εκφοβισμό και από τον κίνδυνο επαναθυματοποίησής τους.
- (13) Τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων που έχουν ήδη υποστεί την κακοποίηση και την εξευτελιστική μεταχείριση που συνεπάγεται συνήθως η εμπορία ανθρώπων, όπως σεξουαλική εκμετάλλευση, βιασμό, πρακτικές δουλείας και την αφαίρεση οργάνων, θα πρέπει να προστατεύονται από επακόλουθη θυματοποίηση και περαιτέρω τραύματα κατά την ποινική διαδικασία. Θα πρέπει να αποφεύγεται η άσκοπη επανάληψη των ακροάσεων στη διάρκεια της έρευνας, της δίωξης και της δίκης, όπου είναι δυνατόν παραδείγματος χάριν, μέσω της παραγωγής, το συντομότερο δυνατόν κατά τη διαδικασία, των ακροάσεων σε βιντεοσκόπηση. Προς τον σκοπό αυτό, τα θύματα εμπορίας θα πρέπει, κατά την ποινική έρευνα και διαδικασία να τυγχάνουν της κατάλληλης μεταχείρισης για τις ατομικές τους ανάγκες. Η αξιολόγηση των ατομικών αναγκών θα λαμβάνει υπόψη παράγοντες όπως ηλικία, εγκυμοσύνη, υγεία, αναπηρία και άλλες ατομικές συνθήκες, καθώς επίσης και τις σωματικές και ψυχολογικές συνέπειες της εγκληματικής δραστηριότητας την οποία υπέστη το θύμα. Η απόφαση εφαρμογής ή μη της μεταχείρισης αυτής και ο τρόπος εφαρμογής λαμβάνεται για κάθε απόφαση χωριστά, τηρουμένων των κριτηρίων που ορίζονται στην εθνική νομοθεσία τους καθώς και της εξουσίας εκτίμησης, της πρακτικής και των κατευθύνσεων των δικαστηρίων.

(13α) Τα μέτρα συνδρομής και στήριξης παρέχονται στα θύματα μετά από προηγούμενη ενημέρωσή τους και συναίνεσή τους. Τα θύματα θα πρέπει συνεπώς να ενημερώνονται ως προς τα σημαντικά στοιχεία των μέτρων αυτών, ενώ τα μέτρα δεν πρέπει να τους επιβάλλονται. Η άρνηση των θυμάτων να δεχθούν τα μέτρα συνδρομής ή στήριξης δεν συνεπάγεται (...) υποχρέωση για τις αρμόδιες αρχές των οικείων κρατών μελών να παράσχουν στα θύματα εναλλακτικά μέτρα.

(14) Επιπλέον των μέτρων που προβλέπονται για όλα τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίζουν ότι προβλέπονται ειδικά μέτρα συνδρομής, στήριξης και προστασίας για τα θύματα παιδικής ηλικίας. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να παρέχονται με γνώμονα το ύψιστο συμφέρον του παιδιού και σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού. Όταν η ηλικία του προσώπου που υπέστη το αδίκημα της εμπορίας ανθρώπων είναι αβέβαιη και υπάρχουν λόγοι να πιστεύεται ότι το πρόσωπο είναι κάτω των 18 ετών, το πρόσωπο θεωρείται κατά τεκμήριο παιδί και τυγχάνει άμεσης συνδρομής, στήριξης και προστασίας. Τα μέτρα συνδρομής και στήριξης θυμάτων παιδικής ηλικίας θα πρέπει να επικεντρώνονται στη σωματική και ψυχολογική αποκατάστασή τους και σε μια βιώσιμη λύση για το εν λόγω πρόσωπο. Η πρόσβαση στην εκπαίδευση θα βοηθά τα παιδιά να επανενταχθούν στην κοινωνία. Επειδή τα παιδιά θύματα εμπορίας ανθρώπων είναι ιδιαίτερα ευάλωτα, θα πρέπει να υπάρξουν πρόσθετα μέτρα προστασίας που θα τα καλύψουν κατά τις συνεντεύξεις που αποτελούν τμήμα της ποινικής έρευνας και διαδικασίας.

(14α) Θα πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στα θύματα εμπορίας που είναι ασυνόδευτα παιδιά καθόσον χρήζουν ειδικής συνδρομής και στήριξης διότι είναι ιδιαίτερα ευάλωτα. Από τη στιγμή που αναγνωριστεί ένα ασυνόδευτο παιδί ως θύμα εμπορίας ανθρώπων και έως ότου εξευρεθεί μόνιμη λύση, τα κράτη μέλη θέτουν σε εφαρμογή μέτρα υποδοχής αναφορικά με τις ανάγκες των παιδιών και διασφαλίζουν ότι εφαρμόζονται οι προσήκουσες διαδικαστικές εγγυήσεις. Πρέπει να λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίζεται ότι, κατά περίπτωση, διορίζεται κηδεμόνας ή/και εκπρόσωπος για να διαφυλάξει τα συμφέροντα του ανηλίκου. Οι αποφάσεις ως προς το μέλλον των ασυνόδευτων παιδιών που είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων πρέπει να λαμβάνονται σε πολύ σύντομο διάστημα με σκοπό την εξεύρεση μόνιμων λύσεων που βασίζονται σε κατά περίπτωση αξιολόγηση των συμφερόντων των παιδιών, τα οποία έχουν πρωταρχική σημασία. Μόνιμη λύση μπορεί να είναι η επιστροφή και επανένταξη στη χώρα καταγωγής ή στη χώρα επιστροφής, η ένταξη στην κοινωνία υποδοχής, η χορήγηση του διεθνούς καθεστώτος ή άλλου καθεστώτος δυνάμει του εθνικού δικαίου των κρατών μελών.

(14β) Όταν ορίζεται, δυνάμει της παρούσας οδηγίας, κηδεμόνας ή/και εκπρόσωπος για τα παιδιά, οι ρόλοι αυτοί μπορούν να αναλαμβάνονται από το ίδιο πρόσωπο ή από νομικό πρόσωπο, θεσμικό όργανο ή αρχή.

(15) Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να θεσπίσει ή/και να ενισχύσει τις πολιτικές παρεμπόδισης της εμπορίας ανθρώπων καθώς επίσης να λάβει μέτρα για την αποθάρρυνση και μείωση της ζήτησης που ευνοεί όλες τις μορφές εκμετάλλευσης, καθώς και μέτρα για να περιοριστεί ο κίνδυνος ύπαρξης θυμάτων, και τούτο μέσω της έρευνας, της πληροφόρησης, της ευαισθητοποίησης και της εκπαίδευσης. Κατά τις πρωτοβουλίες αυτές, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσεγγίζουν το θέμα λαμβάνοντας υπόψη τη διάσταση του φύλου και τα δικαιώματα των παιδιών. Κάθε λειτουργός που ενδέχεται να έρθει σε επαφή με θύματα ή με ενδεχόμενα θύματα εμπορίας ανθρώπων πρέπει να είναι δεόντως καταρτισμένος προκειμένου να μπορεί να εντοπίζει τα θύματα και να ασχολείται με αυτά. Η εν λόγω υποχρέωση επιμόρφωσης (...) προωθείται για τα μέλη των κατωτέρω κατηγοριών εφόσον ενδέχεται να έλθουν σε επαφή με τα θύματα: αστυνομικούς υπαλλήλους, μεθοριακούς φρουρούς, υπαλλήλους υπηρεσιών που αφορούν μετανάστες, εισαγγελείς, δικηγόρους, δικαστές και υπαλλήλους στο χώρο της δικαιοσύνης, επιθεωρητές εργασίας, υγειονομικό προσωπικό και προξενικό προσωπικό, αλλά, ανάλογα με τοπικές συνθήκες, θα μπορούσε να αφορά και άλλες ομάδες δημοσίων λειτουργών που ενδέχεται να συναντήσουν θύματα εμπορίας ανθρώπων κατά την άσκηση της εργασίας τους.

(16) Η οδηγία 2009/52/EK της 18ης Ιουνίου 2009 σχετικά με την επιβολή ελάχιστων προτύπων όσον αφορά τις κυρώσεις και τα μέτρα κατά των εργοδοτών που απασχολούν παράνομα διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών προβλέπει την επιβολή κυρώσεων στους εργοδότες που απασχολούν παράνομα διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι, μολονότι δεν έχουν κατηγορηθεί ή καταδικαστεί για εμπορία ανθρώπων, χρησιμοποιούν την εργασία ή τις υπηρεσίες προσώπου, γνωρίζοντας ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο είναι θύμα εμπορίας. Πέραν αυτού, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο επιβολής κυρώσεων σε εκείνους που χρησιμοποιούν οποιαδήποτε υπηρεσία παρέχεται από θύμα εμπορίας, γνωρίζοντας ότι πρόκειται για θύμα εμπορίας. Αυτή η ευρύτερη ποινικοποίηση θα μπορούσε να συμπεριλάβει εργοδότες νομίμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών και υπηκόων της ΕΕ, καθώς και τους αγοραστές σεξουαλικών υπηρεσιών από οποιοδήποτε θύμα εμπορίας, ανεξαρτήτως της εθνικότητάς τους.

(17) Από τα κράτη μέλη θα πρέπει να δημιουργηθούν εθνικά συστήματα παρακολούθησης, όπως οι εθνικοί εισηγητές ή ανάλογοι μηχανισμοί, κατά τον τρόπο που αυτά θεωρούν κατάλληλο σύμφωνα με την εσωτερική τους οργάνωση και λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη ελάχιστης υποδομής για συγκεκριμένα καθήκοντα, με σκοπό τη διενέργεια εκτιμήσεων σχετικά με τις τάσεις που επικρατούν στον τομέα της εμπορίας ανθρώπων, τη συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων, τη στάθμιση των αποτελεσμάτων των ενεργειών κατά της εμπορίας, καθώς και την τακτική υποβολή αναφορών. Οι εθνικοί εισηγητές ή ισοδύναμοι μηχανισμοί περιλαμβάνονται ήδη σε ένα άτυπο ενωσιακό δίκτυο που έχει συσταθεί με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 4ης Ιουνίου 2009. Ο (...) Συντονιστής Δράσης κατά της Εμπορίας (...) μπορεί να συμμετέχει στις εργασίες του Δικτύου το οποίο παρέχει στην Ένωση και στα κράτη μέλη της αντικειμενικές, αξιόπιστες, συγκρίσιμες και επικαιροποιημένες στρατηγικές πληροφορίες στον τομέα της εμπορίας ανθρώπων και ανταλλαγές εμπειρίας και βέλτιστων πρακτικών για την πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων σε ενωσιακό επίπεδο. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει στις κοινές δραστηριότητες των εθνικών εισηγητών ή των ισοδύναμων μηχανισμών.

(17α) Για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της δράσης κατά της εμπορίας, η ΕΕ θα πρέπει να εξακολουθήσει να εξελίσσει τις εργασίες της ως προς τη μεθοδολογία και τις μεθόδους συλλογής δεδομένων για την παραγωγή συγκρίσιμων στατιστικών στοιχείων

(17β) Για την ανάπτυξη ενοποιημένης προσέγγισης της ΕΕ κατά της εμπορίας που θα αποσκοπεί στην περαιτέρω ενίσχυση της δέσμευσης της ΕΕ και των κρατών μελών της καθώς και των προσπαθειών τους για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας, τα κράτη μέλη πρέπει να διευκολύνουν τα καθήκοντα του Συντονιστή Δράσης κατά της Εμπορίας. Στις ενέργειες αυτές περιλαμβάνονται παραδείγματος χάριν η βελτίωση του συντονισμού και της συνοχής μεταξύ των θεσμικών οργάνων και των οργανισμών της ΕΕ καθώς και μεταξύ των κρατών μελών και των διεθνών φορέων, η συμβολή στη χάραξη υφιστάμενων ή νέων ενωσιακών πολιτικών για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων ή η υποβολή εκθέσεων στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα.

(18) Το Συμβούλιο, σύμφωνα με την παράγραφο 34 της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση της νομοθεσίας, θα πρέπει να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να καταρτίσουν, για λογαριασμό τους και προς το συμφέρον της Ένωσης, τους δικούς τους πίνακες που, στο μέτρο του δυνατού, θα απεικονίζουν τη συσχέτιση της παρούσας οδηγίας με τα μέτρα που έλαβαν για τη μεταφορά της στο εθνικό δίκαιο, και να δημοσιοποιήσουν τους πίνακες αυτούς.

- (19) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, και συγκεκριμένα η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από μόνα τα κράτη μέλη και μπορεί, ως εκ τούτου, λόγω της κλίμακας και των συνεπειών της, να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ΕΕ μπορεί να θεσπίσει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως αυτή διατυπώνεται στο άρθρο 3 και το άρθρο 5 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας όπως διατυπώνεται στο τελευταίο αυτό άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του υπόψη στόχου.
- (20) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδιαίτερα την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, την απαγόρευση της δουλείας, της καταναγκαστικής εργασίας και της εμπορίας ανθρώπων, την απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων και εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης, τα δικαιώματα του παιδιού, το δικαίωμα της ελευθερίας και της ασφάλειας, την ελεύθερη έκφραση και πληροφόρηση, την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτης δίκης, και τις αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας αξιόποινων πράξεων και ποινών. Ειδικότερα, η παρούσα οδηγία αποβλέπει στον πλήρη σεβασμό αυτών των δικαιωμάτων και πρέπει να εφαρμοστεί ανάλογα.
- (21)¹ Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ιρλανδία έχει κοινοποιήσει ότι επιθυμεί να συμμετάσχει στην έκδοση και την εφαρμογή της παρούσας απόφασης.

Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτώνται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του ανωτέρω πρωτοκόλλου, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας απόφασης και δεν θα δεσμεύεται από αυτήν ούτε θα υπόκειται στην εφαρμογή της.

---

¹ Στην αιτιολογική παράγραφο 21, παρατίθενται οι θέσεις της Ιρλανδίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Δανίας αντιστοίχως.

Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του Πρωτοκόλλου για τη θέση της Δανίας, που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Η παρούσα οδηγία αποβλέπει στη θέσπιση ελάχιστων κανόνων σχετικά με τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων στον τομέα της εμπορίας ανθρώπων. Αποβλέπει επίσης στην θέσπιση ορισμένων κοινών διατάξεων, λαμβάνοντας υπόψη τη διάσταση του φύλου, που θα ενισχύσουν την πρόληψη του εγκλήματος και την προστασία των θυμάτων.

Άρθρο 2

Αδικήματα σχετικά με την εμπορία ανθρώπων

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι τιμωρούνται οι ακόλουθες εκ προθέσεως τελούμενες πράξεις:
Η πρόσληψη, μεταφορά, διακίνηση, στέγαση ή υποδοχή προσώπων, συμπεριλαμβανομένης και της ανταλλαγής ή της μεταβίβασης εξουσίας επί των προσώπων αυτών, με την απειλή της χρήσης ή τη χρήση βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού, με απαγωγή, απάτη, παραπλάνηση, κατάχρηση εξουσίας ή ευάλωτης θέσης ή με πληρωμή ή αποδοχή χρημάτων ή άλλων απολαβών για την εξασφάλιση της συναίνεσης προσώπου κατέχοντος εξουσία επί ενός άλλου, για σκοπούς εκμετάλλευσης.
2. Υπάρχει κατάχρηση ευάλωτης κατάστασης όταν το πρόσωπο δεν έχει άλλη πραγματική ή παραδεκτή επιλογή από το να υποστεί τη συγκεκριμένη κατάχρηση.
3. Η εκμετάλλευση περιλαμβάνει, τουλάχιστον, την εκμετάλλευση της εκπόρνευσης άλλων ή άλλες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης, την καταναγκαστική παροχή εργασίας ή υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της επαιτείας, τη δουλεία ή άλλες πρακτικές παρεμφερείς προς τη δουλεία, την οικιακή δουλεία, την εκμετάλλευση εγκληματικών δραστηριοτήτων ή την αφαίρεση οργάνων.
4. Η συναίνεση του θύματος εμπορίας ανθρώπων με σκοπό την εκμετάλλευσή του, σκοπούμενη ή πραγματική, είναι αδιάφορη εάν έχουν χρησιμοποιηθεί τα μέσα που προσδιορίζονται στην παράγραφο 1.

5. Όταν η πράξη που αναφέρεται στην παράγραφο 1 αφορά παιδί, συνιστά αξιόποινη πράξη εμπορίας ανθρώπων ακόμη και εάν δεν έχουν χρησιμοποιηθεί τα μέσα που προσδιορίζονται στην παράγραφο 1.
6. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως «παιδί» νοείται κάθε πρόσωπο ηλικίας κάτω των δεκαοκτώ ετών.

Άρθρο 3

Ηθική αυτουργία, υποβοήθηση, συνεργία και απόπειρα

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι τιμωρείται η ηθική αυτουργία, η υποβοήθηση, η συνεργία ή η απόπειρα διάπραξης αδικήματος που αναφέρεται στο άρθρο 2.

Άρθρο 4

Κυρώσεις

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να τιμωρούνται τα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 2 με στερητική της ελευθερίας ποινή το ανώτατο όριο της οποίας ανέρχεται σε τουλάχιστον πέντε έτη.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να τιμωρούνται τα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 2 με στερητική της ελευθερίας ποινή το ανώτατο όριο της οποίας ανέρχεται σε τουλάχιστον δέκα έτη στις περιπτώσεις που το αδίκημα διεπράχθη υπό μία από τις ακόλουθες περιστάσεις:
  - (α) το αδίκημα διαπράχθηκε εναντίον ιδιαίτερα ευάλωτου θύματος, το οποίο βάσει της παρούσας οδηγίας, περιλαμβάνει τουλάχιστον το σύνολο των παιδιών που πέφτουν θύματα ,
  - (β) το αδίκημα διεπράχθη στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης κατά την έννοια της απόφασης-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ,
  - (γ) το έγκλημα εξέθεσε εκ προθέσεως ή εκ βαρείας αμελείας σε κίνδυνο την ζωή του θύματος·
  - (δ) το αδίκημα διεπράχθη με τη χρήση σοβαρής βίας ή προκάλεσε ιδιαίτερα σοβαρή βλάβη στο θύμα.

3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαιτούμενα μέτρα ώστε να διασφαλίζουν ότι τα αδικήματα που διαπράττονται από δημόσιους λειτουργούς κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους θεωρούνται ως επιβαρυντική περίπτωση.
4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι τα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3 τιμωρούνται με αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινές, οι οποίες μπορούν να συνδυασθούν με έκδοση.

Άρθρο 5

Ευθύνη νομικών προσώπων

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι τα νομικά πρόσωπα μπορούν να υπέχουν ευθύνη για τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3 τα οποία διαπράττονται προς όφελός τους από οποιοδήποτε πρόσωπο, είτε ενεργεί ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου, το οποίο κατέχει ιθύνουσα θέση εντός του νομικού προσώπου, με βάση:
  - (α) την εξουσία αντιπροσώπευσης του νομικού προσώπου, ή
  - (β) το δικαίωμα λήψης αποφάσεων για λογαριασμό του νομικού προσώπου, ή
  - (γ) το δικαίωμα άσκησης ελέγχου εντός του νομικού προσώπου.
2. Επίσης, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα νομικά πρόσωπα μπορούν να υπέχουν ευθύνη και στις περιπτώσεις όπου η απουσία εποπτείας ή ελέγχου από πρόσωπο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 κατέστησε δυνατή τη διάπραξη αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3 προς όφελος του συγκεκριμένου νομικού προσώπου από πρόσωπο που ενεργεί υπό τη δικαιοδοσία του. Η ευθύνη του νομικού προσώπου βάσει των παραγράφων 1 και 2 δεν αποκλείει την ποινική δίωξη φυσικών προσώπων που συμμετέχουν ως αυτουργοί, ηθικοί αυτουργοί ή συνεργοί σε αδίκημα που αναφέρεται στα άρθρα 2 και 3.
3. Η ευθύνη του νομικού προσώπου βάσει των παραγράφων 1 και 2 δεν αποκλείει την ποινική δίωξη φυσικών προσώπων που συμμετέχουν ως αυτουργοί, ηθικοί αυτουργοί ή συνεργοί σε αδίκημα που αναφέρεται στα άρθρα 2 και 3.
4. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ως «νομικό πρόσωπο» νοείται κάθε οντότητα που έχει νομική προσωπικότητα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εξαιρουμένων των κρατών ή δημοσίων οργανισμών που ασκούν κρατική εξουσία και των δημοσίων διεθνών οργανισμών.

Άρθρο 6

Κυρώσεις νομικών προσώπων

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι το νομικό πρόσωπο το οποίο υπέχει ευθύνη βάσει του άρθρου 5 παράγραφοι 1 και 2 υπόκειται σε αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται χρηματικές ποινές ή πρόστιμα, και, ενδεχομένως, άλλες κυρώσεις, όπως:
- (α) αποκλεισμός από δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις,
  - (β) μέτρα προσωρινής ή οριστικής απαγόρευσης της άσκησης εμπορικής δραστηριότητας,
  - (γ) θέση υπό δικαστική εποπτεία,
  - (δ) δικαστική εκκαθάριση,
  - (ε) προσωρινό ή οριστικό κλείσιμο εγκαταστάσεων που χρησιμοποιήθηκαν για την τέλεση της αξιόποινης πράξης.

Άρθρο 6α

Κατάσχεση και δήμευση

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι οι αρμόδιες αρχές τους έχουν τη δυνατότητα να προβαίνουν σε κατασχέσεις και δήμευσεις των οργάνων και προϊόντων που προέρχονται από ποινικά αδικήματα που περιγράφονται στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 7

Μη άσκηση δίωξης ή μη επιβολή ποινικών κυρώσεων στα θύματα

Τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις βασικές αρχές του οικείου νομικού συστήματος, λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να παρέχουν στις αρμόδιες εθνικές αρχές τις εξουσίες για μη άσκηση δίωξης ή μη επιβολή κυρώσεων σε θύματα εμπορίας ανθρώπων λόγω της συμμετοχής τους σε (...) παράνομες δραστηριότητες (...) εφόσον η συμμετοχή αυτή ήταν (...) άμεση συνέπεια του γεγονότος ότι αποτέλεσαν θύματα των αδικημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 2.

Άρθρο 8

Ποινική έρευνα και δίωξη

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η ποινική έρευνα και δίωξη των αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3 δεν εξαρτώνται από μήνυση ή καταγγελία του θύματος και ότι η ποινική διαδικασία μπορεί να συνεχιστεί ακόμα και αν το θύμα αποσύρει την κατάθεσή του.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν, εφόσον (...) τούτο οφείλεται στο χαρακτήρα του αδικήματος, ότι τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3 διώκονται για ικανό χρονικό διάστημα μετά την ενηλικίωση του θύματος.
3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι τα πρόσωπα, οι μονάδες ή οι υπηρεσίες που είναι επιφορτισμένες με την ποινική έρευνα και δίωξη των αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3, τυγχάνουν της ανάλογης επιμόρφωσης.
4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να τεθούν στη διάθεση των προσώπων, μονάδων ή υπηρεσιών που είναι επιφορτισμένες με την ποινική έρευνα και δίωξη των αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3, αποτελεσματικά εργαλεία έρευνας, όπως αυτά που χρησιμοποιούνται σε περιπτώσεις οργανωμένου εγκλήματος ή άλλων σοβαρών μορφών εγκληματικότητας.

Άρθρο 9

Δικαιοδοσία

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να θεμελιώσουν τη δικαιοδοσία τους για τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3 όταν:
  - (α) το αδίκημα διαπράττεται, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, στην επικράτειά του· ή
  - (β) ο δράστης του αδικήματος είναι υπήκοος του
2. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με την απόφασή τους να θεμελιώσουν περαιτέρω δικαιοδοσία για τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3 τα οποία έχουν διαπραχθεί εκτός του εδάφους τους, π.χ. όταν:

- (α) το αδίκημα διαπράττεται εναντίον υπηκόων του ή προσώπων που έχουν τη συνήθη διαμονή τους στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους, ή
  - (β) το αδίκημα διαπράττεται προς όφελος νομικού προσώπου εγκατεστημένου στο έδαφός του. ή
  - (γ) ο δράστης έχει τη συνήθη διαμονή του στο έδαφός του.
3. Για την ποινική δίωξη των αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3 που διαπράττονται εκτός του εδάφους του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, κάθε κράτος μέλος υποχρεούται, στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο β), και δύναται, στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2, να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει ότι η δικαιοδοσία του δεν εξαρτάται από τον όρο ότι:
- (α) οι συγκεκριμένες πράξεις συνιστούν ποινικά αδικήματα στον τόπο που διαπράχθηκαν, ή
  - (β) ποινική δίωξη μπορεί να κινηθεί μόνο μετά από μήνυση του θύματος στον τόπο τέλεσης του αδικήματος ή καταγγελία προερχόμενη από το κράτος στο έδαφος του οποίου διαπράχθηκε το αδίκημα.

Άρθρο 10

Παροχή συνδρομής και στήριξης στα θύματα εμπορίας ανθρώπων

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν την παροχή συνδρομής και στήριξης στα θύματα πριν, κατά τη διάρκεια και για κατάλληλο χρονικό διάστημα μετά το πέρας της ποινικής διαδικασίας, ώστε να τους δώσουν τη δυνατότητα να ασκήσουν τα δικαιώματά τους που καθορίζονται στην απόφαση-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ της 15ης Μαρτίου 2001 σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες, καθώς και στην παρούσα οδηγία.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι παρέχεται συνδρομή και στήριξη σε ένα πρόσωπο αμέσως μόλις οι αρμόδιες αρχές έχουν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι έχει διαπραχθεί εις βάρος του συγκεκριμένου προσώπου κάποιο εκ των αδικημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3.

3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι η παροχή συνδρομής και στήριξης σε θύμα δεν εξαρτάται από την προθυμία του θύματος να (...) συνεργαστεί σε δικαστική έρευνα, δίωξη και δίκη, με την επιφύλαξη της οδηγίας 2004/81/EK του Συμβουλίου σχετικά με τον τίτλο παραμονής που χορηγείται στους υπηκόους τρίτων χωρών θύματα εμπορίας ανθρώπων ή συνέργειας στη λαθρομετανάστευση, οι οποίοι συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές, ή παρόμοιες εθνικές ρυθμίσεις.
4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συσταθούν κατάλληλοι μηχανισμοί που αποβλέπουν στον έγκαιρο εντοπισμό θυμάτων και στην παροχή συνδρομής και βοήθειας σε αυτά, σε συνεργασία με τις σχετικές οργανώσεις στήριξης.
5. Τα μέτρα συνδρομής και στήριξης που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 παρέχονται μετά από προηγούμενη ενημέρωσή τους και συναίνεσή τους και περιλαμβάνουν τουλάχιστον επίπεδα ζωής ικανά να εξασφαλίσουν τη διαβίωση των θυμάτων με μέτρα όπως κατάλληλη και ασφαλή στέγη και υλική βοήθεια καθώς και ιατρική περίθαλψη συμπεριλαμβανομένης και της ψυχολογικής βοήθειας, παροχή συμβουλών και ενημέρωση, υπηρεσίες μετάφρασης και διερμηνείας κατά περίπτωση.
6. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 5 καλύπτουν, κατά περίπτωση, πληροφορίες ως προς την περίοδο περίσκεψης και ανάκαμψης δυνάμει της οδηγίας 2004/81/EK¹, και πληροφορίες ως προς τη δυνατότητα παροχής διεθνούς προστασίας δυνάμει της οδηγίας 2004/83/EK² του Συμβουλίου και της οδηγίας 2005/85/EK³ του Συμβουλίου ή δυνάμει διεθνών πράξεων ή άλλων συναφών εθνικών ρυθμίσεων.
7. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για τα θύματα με ειδικές ανάγκες, που προκύπτουν από εγκυμοσύνη, την κατάσταση της υγείας, αναπηρία, διανοητικές ή ψυχολογικές διαταραχές, ή σοβαρές μορφές ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας.

---

¹ Οδηγία 2004/81/EK του Συμβουλίου σχετικά με τον τίτλο παραμονής που χορηγείται στους υπηκόους τρίτων χωρών θύματα εμπορίας ανθρώπων ή συνέργειας στη λαθρομετανάστευση, οι οποίοι συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές

² Οδηγία 2004/83/EK του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους

³ Οδηγία 2005/85/EK του Συμβουλίου της 1ης Δεκεμβρίου 2005 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα

Προστασία των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων στο πλαίσιο ποινικής έρευνας και διαδικασίας

1. Τα μέτρα προστασίας που αναφέρονται στο παρόν άρθρο εφαρμόζονται επί πλέον των δικαιωμάτων που καθορίζονται στην απόφαση-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ.
2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα θύματα εμπορίας ανθρώπων έχουν πρόσβαση χωρίς καθυστέρηση σε νομικές συμβουλές και, ανάλογα με τον ρόλο των θυμάτων στην οικεία δικαιοσύνη, σε νομική εκπροσώπηση, μεταξύ άλλων και για την απαίτηση αποζημίωσης. Οι νομικές συμβουλές και η νομική εκπροσώπηση πρέπει να παρέχονται δωρεάν εφόσον το θύμα δεν διαθέτει επαρκείς οικονομικούς πόρους. (...)
3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα θύματα εμπορίας ανθρώπων τυγχάνουν της δέουσας προστασίας βάσει ατομικής αξιολόγησης κινδύνου, μεταξύ άλλων έχοντας πρόσβαση σε προγράμματα προστασίας μαρτύρων (...) ή άλλα παρόμοια μέτρα, αν χρειάζεται και σύμφωνα με τους λόγους που ορίζονται από τις εθνικές νομοθεσίες και διαδικασίες.
4. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων υπεράσπισης, και λαμβανομένης υπόψη της ατομικής αξιολόγησης εκ μέρους των αρμόδιων αρχών της προσωπικής κατάστασης του θύματος, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα θύματα εμπορίας ανθρώπων τυγχάνουν ειδικής μεταχείρισης που αποβλέπει στην αποτροπή επακόλουθης θυματοποίησης, αποφεύγοντας στο μέτρο του δυνατού, και τηρουμένων των κριτηρίων που ορίζονται στην εθνική νομοθεσία καθώς και της εξουσίας εκτίμησης, της πρακτικής και των κατευθύνσεων των δικαστηρίων:
  - (α) κάθε άσκοπη επανάληψη συνεντεύξεων κατά το στάδιο της διερεύνησης, δίωξης και εκδίκασης
  - (β) κάθε οπτική επαφή μεταξύ θυμάτων και δραστών συμπεριλαμβανομένης της κατάθεσης, όπως π.χ. σε συνεντεύξεις και σε κατ' αντιπαράσταση εξέταση, χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα μέσα, μεταξύ των οποίων και η χρήση της κατάλληλης τεχνολογίας επικοινωνιών,
  - (γ) κάθε κατάθεση σε δημόσια συνεδρίαση,
  - (δ) άσκοπες ερωτήσεις σχετικά με την ιδιωτική ζωή των θυμάτων.

Άρθρο 12

Γενικές διατάξεις για τα μέτρα συνδρομής, στήριξης και προστασίας των παιδιών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων

1. Στα παιδιά θύματα εμπορίας ανθρώπων παρέχεται συνδρομή, στήριξη και προστασία (...). Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να εφαρμόζονται με γνώμονα το ύψιστο συμφέρον του παιδιού.
2. Τα κράτη μέλη φροντίζουν ώστε σε περίπτωση αβεβαιότητας όσον αφορά την ηλικία του θύματος εμπορίας ανθρώπων και όταν υπάρχουν λόγοι να πιστεύεται ότι πρόκειται περί παιδιού, το εν λόγω πρόσωπο να θεωρείται κατά τεκμήριο παιδί και να αποκτά άμεση πρόσβαση σε συνδρομή, στήριξη και προστασία, σύμφωνα με τα άρθρα 13 και 14.

Άρθρο 13

Παροχή συνδρομής και στήριξης σε παιδιά θύματα (...)

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι οι ειδικές ενέργειες που προορίζονται να συνδράμουν και να στηρίξουν τα παιδιά που είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στο πλαίσιο της φυσικής και ψυχοκοινωνικής αποκατάστασής τους, θεσπίζονται μετά από ατομική εκτίμηση της προσωπικής κατάστασης καθενός παιδιού θύματος, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την άποψή του, τις ανάγκες του και τις ανησυχίες του με σκοπό την εξεύρεση μόνιμων λύσεων για το παιδί. Εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, τα κράτη μέλη παρέχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση σε θύματα παιδικής ηλικίας και σε παιδιά θυμάτων, στα οποία παρέχεται συνδρομή και στήριξη σύμφωνα με το άρθρο 10 της παρούσας οδηγίας, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.
- 1α. Τα κράτη μέλη διορίζουν κηδεμόνα ή εκπρόσωπο για το παιδί που είναι θύμα εμπορίας ανθρώπων, αφ' ης στιγμής, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, εντοπίζεται από τις αρχές εφόσον, οι δικαιούχοι της γονικής μέριμνας λόγω σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ αυτών και του παιδιού, αποκλείονται από τη διασφάλιση του ύψιστου συμφέροντος του παιδιού ή/και από την εκπροσώπηση του παιδιού .

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν, κατά περίπτωση και κατά το δυνατόν, μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν συνδρομή και στήριξη στην οικογένεια του παιδιού που έχει πέσει θύμα εμπορίας ανθρώπων, όταν η οικογένεια ευρίσκεται στο έδαφος του συγκεκριμένου κράτους μέλους. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη, κατά περίπτωση και κατά το δυνατόν, εφαρμόζουν στην οικογένεια τις διατάξεις του άρθρου 4 της απόφασης-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου.
3. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται επί πλέον του άρθρου 10.

Άρθρο 11

Προστασία των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων στο πλαίσιο ποινικής έρευνας και διαδικασίας

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν σε ποινικές υποθέσεις και διαδικασίες, ανάλογα με το ρόλο των θυμάτων στην οικεία δικαιοσύνη, ότι οι αρμόδιες αρχές μπορούν να διορίσουν αντιπρόσωπο για το παιδί που έχει πέσει θύμα εμπορίας ανθρώπων, στην περίπτωση που, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, οι φορείς της γονικής μέριμνας αποκλείονται από την αντιπροσώπευση του παιδιού ως αποτέλεσμα σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ αυτών και του θύματος.
- 1α. Τα κράτη μέλη, ανάλογα με τον ρόλο των θυμάτων στην οικεία δικαιοσύνη, εξασφαλίζουν ότι τα παιδιά θύματα εμπορίας ανθρώπων έχουν πρόσβαση χωρίς καθυστέρηση σε δωρεάν νομικές συμβουλές και δωρεάν νομική εκπροσώπηση, μεταξύ άλλων και για την απαίτηση αποζημίωσης, εκτός εάν έχουν επαρκή οικονομική κάλυψη.
2. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων υπεράσπισης, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας που αφορά τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3:
  - (α) οι συνεντεύξεις με το θύμα παιδικής ηλικίας πραγματοποιούνται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση από τότε που έχουν αναφερθεί τα γεγονότα στις αρμόδιες αρχές,
  - (β) οι συνεντεύξεις με το θύμα παιδικής ηλικίας πραγματοποιούνται, εφόσον είναι αναγκαίο, σε χώρους σχεδιασμένους ή προσαρμοσμένους για τον σκοπό αυτό,

- (γ) οι συνεντεύξεις με το θύμα παιδικής ηλικίας διεξάγονται, εφόσον απαιτείται, από επαγγελματίες εκπαιδευμένους προς τον σκοπό αυτό ή με την παρέμβασή τους,
  - (δ) τα ίδια πρόσωπα, εάν αυτό είναι δυνατόν και κατά περίπτωση, διεξάγουν όλες τις συνεντεύξεις με το θύμα παιδικής ηλικίας,
  - (ε) ο αριθμός των συνεντεύξεων είναι όσο το δυνατόν πιο περιορισμένος και οι συνεντεύξεις διεξάγονται όπου αυτό είναι αυστηρά αναγκαίο για τον σκοπό των ποινικών διαδικασιών,
  - (στ) το θύμα παιδικής ηλικίας μπορεί να συνοδεύεται από τον εκπρόσωπό του ή, κατά περίπτωση, ένα ενήλικα της επιλογής του, εκτός αν έχει εκδοθεί αιτιολογημένη απόφαση για το αντίθετο σχετικά με αυτό το πρόσωπο.
3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι, στο πλαίσιο ποινικής έρευνας σχετικά με οποιοδήποτε από τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3, όλες οι συνεντεύξεις με τα θύματα παιδικής ηλικίας ή, κατά περίπτωση, εκείνες που ο μάρτυρας είναι παιδί, μπορούν να μαγνητοσκοπηθούν, και ότι οι μαγνητοσκοπημένες συνεντεύξεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικά στοιχεία κατά την ποινική διαδικασία, σύμφωνα με τους κανόνες της εθνικής νομοθεσίας.
4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας σχετικά με οποιοδήποτε από τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3, ο δικαστής μπορεί να διατάξει ότι:
- (α) η ακροαματική διαδικασία μπορεί να διεξαχθεί χωρίς την παρουσία κοινού,
  - (β) το θύμα παιδικής ηλικίας μπορεί να τύχει ακρόασης χωρίς να είναι παρόν, κυρίως με τη χρήση της κατάλληλης τεχνολογίας επικοινωνιών.
5. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται επί πλέον του άρθρου 11.

Άρθρο 14α

Παροχή συνδρομής, στήριξης και προστασία σε ασυνόδευτα παιδιά θύματα εμπορίας ανθρώπων

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι οι ειδικές ενέργειες που προορίζονται να συνδράμουν και να στηρίζουν τα παιδιά που είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων, όπως αναφέρονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, συνεκτιμούν τις προσωπικές και ειδικές περιστάσεις των ασυνόδευτων παιδιών θυμάτων.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα με σκοπό την εξεύρεση μόνιμων λύσεων που βασίζονται σε κατά περίπτωση αξιολόγηση των βέλτιστων συμφερόντων των παιδιών.
3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι, κατά περίπτωση, ορίζονται κηδεμόνες σε ασυνόδευτα παιδιά θύματα εμπορίας ανθρώπων.
4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι, στο πλαίσιο ποινικής έρευνας και διαδικασίας, ανάλογα με τον ρόλο των θυμάτων στην οικεία δικαιοσύνη οι αρμόδιες αρχές διορίζουν αντιπρόσωπο για το παιδί όταν είναι ασυνόδευτο ή αποχωρισμένο από την οικογένειά του.
5. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται επί πλέον των άρθρων 13 και 14.

Άρθρο 14β

Αποζημίωση των θυμάτων

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα θύματα εμπορίας ανθρώπων έχουν πρόσβαση σε υφιστάμενα προγράμματα αποζημίωσης θυμάτων διεθνών εγκλημάτων βίας.

Πρόληψη

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα όπως εκπαίδευση και κατάρτιση για την αποθάρρυνση και μείωση της ζήτησης που ευνοεί όλες τις μορφές εκμετάλλευσης που συνδέονται με την εμπορία ανθρώπων.
2. Τα κράτη μέλη προβαίνουν σε κατάλληλες ενέργειες και μέσω του Διαδικτύου, όπως ενημερωτικές εκστρατείες και εκστρατείες ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης, προγράμματα έρευνας και εκπαίδευσης, ενδεχομένως σε συνεργασία με τις οικείες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και άλλους ενδιαφερομένους φορείς, με στόχο την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και τον περιορισμό του κινδύνου που υφίσταται για τα άτομα, και ιδιαίτερα τα παιδιά, να πέσουν θύματα εμπορίας ανθρώπων.
3. Τα κράτη μέλη προωθούν την τακτική επιμόρφωση των λειτουργών που ενδέχεται να έλθουν σε επαφή με θύματα και δυνητικά θύματα εμπορίας ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών που εργάζονται στην πρώτη γραμμή, με σκοπό να τους δοθεί η δυνατότητα να εντοπίζουν και να αναλαμβάνουν τα θύματα και τα δυνητικά θύματα της εμπορίας ανθρώπων.

3α. (...)

4. Προκειμένου να καταστεί αποτελεσματικότερη η πρόληψη και η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων αποθαρρύνοντας τη ζήτηση, τα κράτη μέλη εξετάζουν το ενδεχόμενο λήψης μέτρων για την ποινικοποίηση της χρήσης υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της εκμετάλλευσης που αναφέρεται στο άρθρο 2 εφόσον ο χρήστης γνωρίζει ότι το πρόσωπο που παρέχει τις υπηρεσίες είναι θύμα ενός εκ των αδικημάτων που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο.

Άρθρο 16

Εθνικοί εισηγητές ή ισοδύναμοι μηχανισμοί

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για τον διορισμό εθνικών εισηγητών ή τη δημιουργία άλλων ανάλογων μηχανισμών. Τα καθήκοντα των μηχανισμών αυτών περιλαμβάνουν τη διεξαγωγή εκτιμήσεων σχετικά με τις τάσεις ως προς την εμπορία ανθρώπων, τη στάθμιση των αποτελεσμάτων των ενεργειών κατά της εμπορίας, καθώς και της συλλογής στατιστικών στοιχείων σε στενή συνεργασία με τις οικείες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτό, καθώς και την υποβολή αναφορών. (...)

«Άρθρο 16α

Συντονισμός της προσέγγισης της ΕΕ όσον αφορά την εμπορία ανθρώπων

Για τη διευκόλυνση της συντονισμένης και ενοποιημένης προσέγγισης της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά της εμπορίας ανθρώπων, τα κράτη μέλη διευκολύνουν τα καθήκοντα του Συντονιστή Δράσης κατά της Εμπορίας (ΣΔΕ). Ειδικότερα τα κράτη μέλη θα διαβιβάζουν στον ΣΔΕ συναφείς πληροφορίες, μεταξύ των οποίων και πληροφορίες που παραπέμπουν στο άρθρο 16, ώστε να ο ΣΔΕ να έχει τη δυνατότητα [ανά διετία] [σε τακτική βάση] να υποβάλει εκθέσεις προόδου ως προς την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.»

Άρθρο 17

Κατάργηση της απόφασης πλαίσιου 2002/629/ ΔΕΥ

Με την παρούσα καταργείται η απόφαση πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων αναφορικά με τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην έκδοση της παρούσας οδηγίας,¹ με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών ως προς τις προθεσμίες μεταφοράς στην εθνική νομοθεσία.

Αναφορικά με τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην έκδοση της παρούσας οδηγίας, οι παραπομπές στην καταργηθείσα απόφαση πλαίσιο θεωρούνται ως παραπομπές στην παρούσα οδηγία.

¹ Προσετέθη με αίτημα της Νομικής Υπηρεσίας του Συμβουλίου.

Άρθρο 18

Εφαρμογή

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο δύο έτη ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ.
2. Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων για τη μεταφορά στην εθνική τους νομοθεσία των υποχρεώσεων που τους επιβάλλονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας.
3. Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα εν λόγω μέτρα, αυτά περιέχουν ή συνοδεύονται από παραπομπή στην παρούσα οδηγία κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Η μέθοδος υλοποίησης της παραπομπής αυτής καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

Άρθρο 19

Υποβολή εκθέσεων

1. Η Επιτροπή, το αργότερο δύο έτη από την προθεσμία του άρθρου 18, υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση στην οποία αξιολογείται το κατά πόσον τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα για την συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία, περιλαμβανομένης και της περιγραφής των μέτρων που εφαρμόζονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 4), συνοδευόμενη, αν χρειάζεται, από νομοθετικές προτάσεις.
2. Η Επιτροπή, το αργότερο [... έτη από την έκδοση], υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, στην οποία αξιολογούνται οι επιπτώσεις των υφιστάμενων εθνικών νομοθεσιών βάσει των οποίων ποινικοποιούνται οι χρήστες υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της εκμετάλλευσης εμπορίας ανθρώπων περί πρόληψης της εμπορίας ανθρώπων, και η οποία συνοδεύεται, ενδεχομένως, από κατάλληλες προτάσεις.

Άρθρο 20

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 21

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος
